

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Педака Сергія Володимировича «Адміністративно-правові особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

За практикою Європейського суду з прав людини виконання судового рішення є стадією судового вирішення спору. Неналежне виконання або невиконання судового рішення є порушенням права людини на належний судовий захист. Виникає питання, якщо це стадія судового вирішення спору, то чому на цій стадії спір вирішують органи державної виконавчої служби, які належать до виконавчої гілки влади, а не як мінімум до структурного підрозділу судової влади. Тобто не суд вирішує спір, а органи виконавчої влади, що, на наш погляд, не є прийнятним з точки зору поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову, та їх функціонального призначення. Однак законодавець шляхом розширення можливості судового контролю за діяльністю органів державної виконавчої служби під час виконання судових рішень та інших виконавчих документів згладжує таку неприйнятність. Однією з найпоширеніших форм здійснення судового контролю за діяльністю органів державної виконавчої служби є оскарження їх рішень, дій або бездіяльності державного виконавця. Саме тому дисертаційне дослідження Педака Сергія Володимировича «Адміністративно-правові особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця» вбачається доволі актуальним та таким, що здатне вирішити низку теоретичних та практичних проблем у цій сфері.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р), а також відповідає Концепції вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів.

Мета дисертаційного дослідження полягає у тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України, міжнародного законодавства та проектів законів, вивчення наукових розробок визначити особливості оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця і на цій основі виробити пропозиції та рекомендації щодо удосконалення процедури оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

Методологічною основою дослідження стали загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Їх застосування обумовлено системним підходом, що дало дисертанту можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту і юридичної форми.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертаційного дослідження становлять наукові праці вчених в галузі філософії, соціології, загальної теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права, адміністративного процесу, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних учених. Нормативну базу склали законодавчі акти, які встановлюють правові засади оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця. Інформаційною та емпіричною базою дослідження є узагальнення практики діяльності судів України, політико-правова публіцистика, довідкові видання, статистичні й аналітичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним з перших у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням особливостей оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця. У результаті проведеного наукового дослідження сформульовано ряд нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

Насамперед, особливої уваги заслуговує висновок дисертанта про те, що рішення, дії або бездіяльність державного виконавця як об'єкт оскарження, являють собою обумовлені волевиявленням державного виконавця, засновані на нормативно-правових приписах акти його поведінки (активної або пасивної),

що мають цілеспрямований характер і породжують правові наслідки для конкретно визначених осіб (кола осіб) у межах здійснення процедури виконавчого провадження. Постановлення рішень, здійснення дій або допущення бездіяльності державним виконавцем, як акти його поведінки, що можуть бути оскаржені, обумовлені закріпленням на нормативно-правовому рівні його адміністративно-правовим статусом, що буде з'ясовано й проаналізовано нами в наступному підрозділі представленого наукового дослідження (с.86-87).

Здобувач цілком обґрунтовано пропонує під адміністративно-правовим регулюванням оскарження, рішень, дій і бездіяльності державного виконавця здобувачем розуміти оснований на приписах норм адміністративного права процес регулюючого впливу на зазначену сферу суспільних відносин, що здійснюється компетентними суб'єктами шляхом видання адміністративних актів (с.89-90).

Змістовним є висновок дисертанта стосовно того найбільша кількість проблемних питань у досліджуваній сфері виникає у зв'язку із встановленням предметної підсудності адміністративних справ з приводу оскарження рішень, дій або бездіяльності державного виконавця. Такі проблеми, в першу чергу, пов'язані із недосконалістю та суперечливістю як положень процесуального законодавства, так і положень законодавства, що регламентує особливості здійснення виконавчого провадження (с. 127).

Автор цілком справедливо відмічає, що категорію «юрисдикція» в науково-правових колах визначають з декількох, іноді, протилежних підходах. Зокрема, й досі залишається поширеною позиція щодо визначення сутності поняття «юрисдикції» як виконавчо-розпорядчої діяльності, що здійснюється органами виконавчої влади. Така позиція, в тому числі з огляду на положення чинного національного законодавства, не має права на існування. Більш доцільно категорію «юрисдикція» розкривати через діяльність органів судової влади. При цьому не можна ототожнювати судову юрисдикцію з компетенцією або повноваженнями органів судової влади. Вищенаведені поняття хоч і мають

багато спільного, взаємопов'язані та взаємообумовлені, однак мають різну юридичну природу (с.145).

Заслуговує на увагу те, що здобувачем було встановлено, що особливістю стадії судового розгляду адміністративної справи з приводу оскарження рішень, дій або бездіяльності державного виконавця буде виступати скорочений строк її здійснення, що обумовлюється специфікою даних правовідносин, а також необхідністю оперативно поновити права, свободи й інтереси зацікавлених осіб і запобігти, в разі необхідності, негативним наслідкам їх порушень. Серед таких особливостей названо: правовий статус сторін в адміністративній справі; скорочені процесуальні строки реалізації таких стадій; особливий порядок повідомлення відповідача про прийняті судом рішення на стадії порушення адміністративної справи (с.143).

Автором справедливо було визначено такі основні риси перегляду рішень адміністративних судів у справах з приводу оскарження рішень, дій або бездіяльності державного виконавця: є однією з основоположних гарантій захисту прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб; виступає ефективним засобом забезпечення принципів верховенства права й законності в діяльності адміністративних судів; позитивно впливає на ефективність діяльності органів судової влади; дозволяє формувати судову практику в частині однакового застосування законодавства (с.177).

Цілком слушною вбачається думка дисертанта стосовно того, що під апеляційним переглядом рішень адміністративних судів у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця розуміти гарантовану й забезпечувану Конституцією та законами України можливість осіб звернутися до адміністративного суду апеляційної інстанції із апеляційною скаргою на рішення суду першої інстанції в справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця, що порушує їх права, свободи й інтереси. Окрім цього вищенаведений перегляд, визначено як закріплений процесуальним законодавством механізм охорони й захисту прав, свобод та інтересів осіб, що були порушені внаслідок незаконного або необґрунтованого

рішенням суду першої інстанції в адміністративних справах з приводу оскарження рішень дій або бездіяльності державного виконавця (с.178).

Разом з тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень, зокрема:

1. Досить сміливу задачу у вступі сформулював здобувач - запропонувати вирішення проблем перегляду рішень адміністративних судів у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця (стор.6), адже в цій царині існує така кількість проблем, що в межах одного, навіть докторського, дослідження всі проблеми дуже важко вирішити.

2. Вважаю, що здобувачеві слід було не лише запропонувати “внести зміни до ст. 181 КАС України, яка визначає особливості провадження в справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця, в частині доповнення її положень правилами визначення предметної підсудності”, а й у додатках до дисертаційного дослідження запропонувати відповідний проект закону про внесення змін до ст. 181 КАС України.

3. Деякі висновки до підрозділів мають суто декларативний характер, наприклад висновок про те, що “єдиного законодавчо закріпленого переліку принципів оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця не існує” (стор.87), висновок, що саме на рівні законів України найбільш детально визначено правові засади оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця (стор.88); тощо.

4. Наголошуючи, що “рішення, дії або бездіяльність державного виконавця можуть бути розподілені на дві категорії: що здійснюються на підставі виконавчих документів суду відповідної юрисдикції; та ті, що здійснюються на підставі виконавчих документів інших органів” (стор.143), здобувач мав навести перелік “інших органів”.

5. Автору під час викладу матеріалу варто було уникати використання фраз, речень, які не мають значного смислового навантаження. Наприклад, здобувач досить часто використовує такі штампи як «авторський колектив підручника вважає», «у науково-правових колах», «визначення, що було

запропоновано у підручнику», «розпочати розгляд означеної проблематики вважаємо за доцільне зі з'ясування загального сутнісного змісту», тощо. Такий стиль викладення матеріалу лише створює враження про глибину дослідження, але насправді більше має псевдонауковий характер.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку. Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих в роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел із проблематики дисертаційного дослідження. Автор сформулював свої висновки, які здатні стати значним внеском у розвиток вітчизняного адміністративного права.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, зокрема викладені в дисертації положення можуть бути використані: у науково-дослідній сфері – для подальшої розробки проблем оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця; у сфері правотворчості – з метою підготовки змін і доповнень до нормативних актів, які регулюють порядок оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця; у правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця; у освітньому процесі – при підготовці підручників і навчальних посібників з дисциплін «Суд та правоохоронні органи України», «Адміністративне право України» та

«Адміністративний процес», а також у процесі проведення занять із зазначених дисциплін у юридичних ВНЗ.

Основні результати дослідження викладено у дванадцяти наукових працях, п'ять з яких – наукові статті у фахових виданнях з юридичних наук в Україні, дві – у зарубіжному виданні, п'ять – тези доповідей за матеріалами науково-практичних конференцій.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Вказане дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності державного виконавця» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання – удосконалення процедури оскарження рішень, дій і бездіяльності державного виконавця.

Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Педак Сергій Володимирович - заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Офіційний опонент –
завідувач кафедри
адміністративної діяльності поліції
факультету № 3
Харківського національного університету
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор**

О. І. Безпалова

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Розділення документального
забезпечення ВРСДЗ ХНУВС